

Dominavimas rinkoje ir piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi

Šarūnas Pajarskas

Dominuojančių ūkio subjektų ir susijungimų skyriaus vedėjas

2011 m. birželio 3 d., Vilnius

Pranešime pateikiami vertinimai yra asmeninė
autorius nuomonė, kuri nebūtinai sutampa su oficialia
Konkurencijos tarybos pozicija

Pranešimo struktūra

- I. Rinka ir dominavimas
- II. Piktnaudžiavimo veiksmai
- III. Piktnaudžiavimo statistika
- IV. Priežiūros aktualijos

I. Rinka ir dominavimas

Atitinkama rinka

Atitinkama rinka turi dvi dimensijas:

produkto (prekės)

geografinės teritorijos

Prekės rinka – visuma prekių-pakaitalų vartotojų (paklausos) požiūriu, taip pat ir pasiūlos požiūriu

Geografinė rinka – visuma teritorijų-pakaitalų

Rinkos apibrėžimo tikslas – nustatyti konkurentus

Dominuojanti padėtis

Gali būti 1 ar daugiau ūkio subjektų dominuojanti padėtis

Du atvejai:

kai tiesiogiai nesusiduriama su konkurencija
arba

kai padėtis įgalina daryti vienpusę lemiamą įtaką
rinkoje

Dominavimo prezumpcija

Ne mažiau kaip **40 proc.** rinkos dalis vieno ūkio subjekto

arba

ne mažiau kaip **70 proc.** suminė rinkos dalis dviejų ar trijų didžiausių ūkio subjektų rinkoje

Galima paneigti prezumpciją, įrodant priešingai

Dominavimo prezumpcija

Dominavimo prezumpcija mažmeninės prekybos įmonėms (nuo 2010 01 01):

- ne mažiau kaip **30 proc.** rinkos dalis vieno ūkio subjekto
- ne mažiau kaip **55 proc.** suminė rinkos dalis dviejų ar trijų didžiausių ūkio subjektų

II. Piktnaudžiavimo veiksmai

Piktnaudžiavimas

Dominuoti nedraudžiama, draudžiama piktnaudžiauti

Draudžiami veiksmai, kurie:

- riboja ar GALI riboti konkurenciją
- nepagrįstai varžo kitų ūkio subjektų galimybes veikti rinkoje arba
- pažeidžia vartotojų interesus

Draudžiama

Nesąžiningos kainos

Gamybos, rinkų ribojimas

Diskriminacija

Susiejimas (primetimas papildomų įsipareigojimų)

Atitinka SESV 102 str. a)-d) atvejus (reikalingas poveikis prekybai tarp šalių narių)

Draudžiama

Kiti veiksmai:

Atsisakymas tiekti

Kainų suspaudimas

Išimtinis pirkimas, lojalumo nuolaidos

Grobuoniška kainodara

III. Piktnaudžiavimo statistika

Piktnaudžiavimo statistika

Konkurencijos tarybos nutarimai dėl piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi:

2010	-	3
2009	-	1
2008	-	1
2007	-	3
2006	-	2
2005	-	0
2004	-	0
2003	-	2

Piktnaudžiavimo statistika

Per 1995 – 2010 iš viso 41 piktnaudžiavimo atvejai (2,6 atvejo per metus). Iš jų:

- diskriminacija – 15
- perpardavimo kainų palaikymas – 8
- nesąžiningos kainos – 5
- kainų suspaudimas – 3
- susiejimas – 3
- prekybos apribojimas – 2
- atsisakymas suteikti prieigą – 3
- grobuoniški veiksmai – 1
- išskirtinės sąlygos – 1

Piktnaudžiavimo statistika

Apie 40 % visų piktnaudžiavimo atvejų – diskriminacija

Beveik ketvirtadalis atvejų - perpardavimo kainų palaikymas (daugiausiai 1996-97 m.)

3 įsipareigojimai

Pastaruoju metu piktnaudžiavimo atvejų mažiau, tačiau jie sudėtingesni (su samdytais ekspertais)

Pirmasis EB 82 str. atvejis (2005)

Piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi 2010 m.

Iš viso priimta 13 nutarimų dėl piktnaudžiavimo:

Nustatyta pažeidimų - 3

Patvirtinti prisiimti įsipareigojimai - 1

Atsisakyta pradėti tyrimus -7

Nutraukti tyrimai - 2

Piktnaudžiavimo pažeidimai 2010 m.

**VĮ Tarptautinis Vilniaus oro uostas (76 000 Lt)
(atsisakymas suteikti prieigą)**

**UAB „Vilniaus energija“ (178 000 Lt)
(nesąžiningos kainos)**

**AB „Orlen Lietuva“ (8 231 000 Lt)
(diskriminacija)**

IV. Priežiūros aktualijos

Priežiūros aktualijos

Monopolijų / oligopolijų tema neretai išpučiama

Visuomenės ir verslo lūkesčiai dėl monopolijų kontrolės neretai neadekvatūs

Pagrindinėms monopolijoms reguliuoti yra skirti specialūs reguliatoriai

Santykiai su reguliatoriais (elektroninių ryšių, energetikos kainų) – vystymosi fazėje

Nemažai skundų dėl piktnaudžiavimo – nepagrįsti arba menkai pagrįsti

Ačiū už dėmesį